HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

(א) [מזר כה: ס"ק קי: בכורות טו:], (ב) [שבת קלה: ד"ה], (ג) זבחים ה: וש"נ ממנחות ל., (ד) [לעיל יז:], (ה) ר"ה ו. עדיות פ"ז מ"ו, (ו) [נקמן כד. בכורות טו:], (ז) [דברים יב], (ח) [וכך פירש עיין ערך מרג ג' בהר"ל לומר שאפילו נכנסו מעצמן על הגורן ועל המתנה ועל המוריגים ודשים תקח אותם משם ותפיקם לגיא המגירה עכ"ל ועפ"ז מיושב קושיית תוספות ד"ה אפילו ממרעייהן], (ט) [ע' תו' מנחות י"ג ע"ל ד"ה וחכ"א]. (רז"ו הלוי),

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וה"מ הילכתא וכו' מתה הס"ד ואח"כ מ"ה שניתק לרעיה וכשיסתאב: (ב) ד"ה תעמ ונעמ וכו' לאיתוי הייט. נ"ב ר"ל מהר וכן איתא לגמיא בב"ק דף פד:

הגהות הגר"א

[א] גמ' אלא קרא ל"ל תו. וכהי קאמר ר"ע לאין מעורבו קריבה אפילו שחטה סתם: [ב] שם פ' נקבה. ל"ל ונקבה: [ג] שם הולד ר"ת. ל"ל אר"ת: [ד] שם ותמעיל ולדה כו'. ולא פריך ממתני' דלקמן די"ל פליג ג"כ ומ"ק אמר דפליג בגמרא וה"ק לכל הקדשים אבל מבריישא דליף גם תמורה ומליפן ובכא לא אשכמן דפליג: [ה] שם אינעיא כו'. גירס"י אלא יקרבו מי מודה ר"ש בכא דאשכמתן לטון דרי אי לא: [ו] שם מעשים. ל"ל מעשיו: [ז] רש"י ד"ה ל"ש לא. דיון ל"ג: [ח] ד"ה ל"ש. שאתה רוצה כו'. בזה מוכרך קוטיית תוס' ד"ה אפילו. ולא נסיגת כו': [ט] תד"ה וחכמים כו'. ול"ע משום אמר ר"ש כו' נקט לה:

רבינו גרשום

אי ולד תמורת אשם. וולד דאשם גופיה לא מצי אמרת דאשם גופיה הכי הוא ולא מוליד: לעולם בולד דתמאת. דדקאמרת והא גמירי דתמתה: כי גמיר הילכתא למיתה. וקרא רק למעוטי מהקרבה: אלא הלבה לולד תמאת וקרא רק מיבעי דאם עבר ואקריבה לתמורת אשם ולולד אשם קאי עליה בעשה. ואי זה עשה דהאי רק משמע דהני אין ולא בשאר קדשים היינו לאו הבא מכלל עשה ולאו הבא מכלל עשה עשה: דאמר רב הונא אמר רב אשם שניתק לרעיה. כגון שהפריש אשם להתכפר בו ונאבד והפריש אשם אחר ונתכפרו בעליו באחר ואח"כ נמצא זה ואמר הגזבר שיצא לרעיה ואח"כ שחטו סתם כשר: לשום עולה. מ"ש כשר לשום עולה דאשם הוי כדר וקדשי קדשים ועולה נמי זכר דקדשי קדשים: ניתק אין לא ניתק לא. כלומר אם מאחר שניתק מדין אשם לרעיה שחטו סתם כשר לשם עולה דלאו שם אשם עליה אבל אם לא ניתק ושחטו לשום עולה פסול הוא דאשם פסול הוי: מ"מ דאמר קרא הוא בהוייתו יהא. כלומר כיון דלא ניתק אע"פ ששינה שמו ושחטו לשום עולה בהוייתו הוא דאשם פסול הוא ולא קרב אבל שאר זבחים דלא כתב בהו קרא הוא בין ניתק ובין לא ניתק כי שחטו לשם זבח אחר כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשום חובה כתדון כל הזבחים ששחטו שלא לשמן כו': ותיפוק ליה. כולהו בין בולד תמימין בין בעלי מומין רק בולד תמימין בין תמורת תמימין בין תמורת בעלי מומין: מזבר ומואם ומנקבה. ומואם אם לא משמע לה למידרש מיניה כלום הילכך מפיק לזכר בעלי מומין ולתמורת בעלי מומין ורק קדשיך לולדי תמימים ותמורת תמימ': תיפוק לי מן תשא ובאת ועשית עולותיך. דמהתם ילפינן דקרבי: אמר לך תשא ובאת לתכי אתא. דכיון דהגיע הרגל אי אתה רשאי לעבב מלהביא קדשיך ונדריך מיד אלא תיטול אותם אפילו מן (מורגיתו) כלומר שאפילו אם נכנסו מעצמן על הגורן ועל התבואה ועל המוריגים ודשין תקח אותם משם ותביאם לבית הבחירה אבל במתכרין אסור לדוש בהן דהיינו עבודה: לא אפשי מן מרעיהו. שאם רועין באגם במקום רחוק חייב לילך לשם ולהביאן: אם לא ולד. משמע אם לא ולד: וחילופה. היינו שהפריש תמורה ואבדה והפריש אחרת תחתיה: נודה. שאם אומר ולד שלמים יקרב: שבא ינאל מהן עדרים עדרים. ישהא אותם עד שיגדל מהם הרבה ושמא יבא בהן לידי תקלה שיאכל מהן כסבור שלא חולין הן: לא נתלקו על ולד ולד שלמים ולא על ולד תמורה. ולד תמורה היינו כולד ולד שלמים ועל מה נחלקו לא יחלקו חכמים על ולד ולד שיקרב אלא לא יקרב וסוף מילתא נקט היינו יקרב דאחכ"ל לא פליגי: או דילמא. הכי קתני לא נחלק ר' אליעזר בולד ולד שלא יקרב אלא יקרב. כלומר (דאריש) דאריש דשמיתא פליגינן והיינו לא יקרב אלא יקרב דכי גזר ר' אליעזר דלא יקרב שמא יגדל מהן עדרים היינו אולד ראשון אבל ולד ולד יקרב (דסבר ר' אליעזר) דכבר אשכחן לחון דרי והואיל והוא דור שני אין זוכרין שהוא ולד ולד שלמים וליכא למיחש שמא יגדל מהן עדרים ואית דגרסי אבל בולד ולד לא גזר דאקראי בעלמא הוא משתכח ולד ולד ליכא למיחש: משום דבני דעתיה. דמתוך מעשיו שעשיהו עד שהיה לו ולד ולד ונכרות מחשבתו דלגדל עדרים קא בעי ליה הילכך לא יקרב: (שייך לד"ע) אם כשב הוא מקריב. לא צריך למיכתב אם הוא כשב יביא קרבנו והקריב אותה לפני ה' אלא הוא מקריב: להכי אתא דהוא ולד ראשון קרב ולד ולד אין קרב: ולד דאיזה. שאר קדשים איצטריך למעט אי דעולה ואשם כו': אמר רבינא לאיתויי ולד מעשר. דלא קרב: מה בכור לא קרב ולד דיידיה. דלאו בר ולד הוא דבכור זכר הוי: איצטריך. הוא למעט וולד מעשר דסד"א אין דנין אפשר. מעשר דנוהג נמי בנקבה ואית להו ולד מבכור דאי אפשר דאין לו ולד אלא יקרב ולד מעשר קמ"ל הוא ולד שאר קדשים: בגון שהיה הולד חולה בעצירה. דלא הוי ראוי להקרבה: מאי חג דקתני. ואכלנו ולדה שלמים בחג בעצרת דחג הואי: ורב זביד אמר אי [האי] בעצרת קא מיירי בחג שבועות הוא קרי ליה אלא כיון דאמר בחג שם היינו סכות והאי דלא אקרבוה בעצרת משום דהוה חולה: אי הכי. כיון דמשום הכי לא אקרבוה

(ב) דיעבד ומקריב קאי עלה בעשה (ג) וי"ל דהא לא משמע ליה עשה כ"כ כמו רק: ניתק אין לא ניתק לא מאי טעמא דאמר קרא הוא בהוייתו יהא. ה"ג רש"י וקשה דהכא מזיז דבעי' ניתק מקרא ובפסחים פרק אלו (ד) עוברין (דף עג. ושם) (ה) איכא דבעי ניתוק משום גזירה (לפני כפרה אטו אחר כפרה) דהכי אימא אמר רב הונא אמר רב אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר לעולה אלמא לא בעי עקירה אי הכי מאי אירע שניתק אפילו נ"ל ניתק נמי ומשני (ו) גזירה (לפני כפרה אטו לאחר כפרה) וע"ק דהכא אמר דלשם עולה כשר הא אמר בכולי הש"ס דהלכה למשה מסיני כל שבחטאת אינו רועה ולכן נראה (לר"ת) דהלכה למשה מסיני (ז) נגמרה באשם קדישין עולה והכא ל"ג ניתק אין לא ניתק לא אלא בקדישין דעריה ושחטו אשם כשר לעולה דאמר קרא הוא בהוייתו יהא דאפילו בהוייתו שהוא עתיד להיות דהיינו עולה ונאותה הויה יהא מעתה ומש"ה אפילו סתם כשר לעולה אלא בעי עקירה ומיהו איצטריך ההלכה למשה מסיני דאי לאו הכי לא הוה יתעין מה הויה אית בה ונלמוד דאמר (בספחים) נאלו בבריס (דף עג.) ושחטו לשם עולה כשר פירוש משמע אבל פתמא לא יהא כשר דבעי עקירה מ"מ דאמר קרא הוא בהוייתו יהא פירוש בהוייתו שהיה עתה יהא דיעקרנו לעולה ומיהו איצטריך ההלכה למשה מסיני דאי לאו הכי לא ה"א שיהא כשר לעולה אפילו ע"י עקירה:

אפילו במרעייהו. פרש"י אפילו הן במרעה באפר והגיע זמן הרגל לא יאמר אינו טורח אחריהם לבקשם בתגם ולהוליכם אבל אמתין לי עד פעם אחרת לאחרים לשנות אפילו ממורגייהו לומר אפילו הן דשין את התבואה במוריגים עכ"ל מא) ולא הגיהו שהרי מב) אמור היה בעבודה וכ"י מפרש מג) מדאמרגייהו אפילו הן דלות בשר דסד"א כיון שהם תשושי כח אינו צריך להעלותם הואיל ואינו מב) מתיגת הקדש כגון ולדות ותמורות כי שמטו הבקר (שמואל ב ו) מתרגמינן אדי איתמרינו תורתא מד) וכ"כ יאמר כי איאור פירש ממרעייהו אפילו ממנקום שמוחר לבעותה ונגדלה דהיינו במו"ל דאין מגדלין בהמה מו) בא"י מז) חו היא הדרשה לאיתא בספרי רק קדשיך אשר יהיו לך מכאן שמביאין קדשים ממו"ל יכול אף בכור ומעשר כן ת"ל רק ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אמר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני את אלו שאין להן פרנסה במקומן כלומר אינן נאכלין במומן במו"ל ומוציא אני את אלו שיש להן פרנסה במקומן כלומר שנאכלין במומן במו"ל: רבי אליעזר אומר ולד שלמים לא יקרב. מח) ומדרבנן הוא כדמפרש בגמ' שמא יגדל ממנו עדרים עדרים:

וחכמים אומרים יקרב. [ט] מט) נ"ע חכמים היינו מ"ק ג:

וחילופיה. היינו אבדה והפרש אחרת תחתיה ונמצאת הרשאונה והרי עומדות: נח) **אמר** ר"א לא נחלקו על ולד [ולד] שלמים ועל ולד [ולד] תמורה שלא יקרב. כהא פליגי אמוראי בגמ' רבה אמר משמתברא שלא נחלקו שלא יקרבו אלא יקרבו וריבי יהושע בן לוי אמר לא נחלקו שיקרבו אלא יקרבו אלא לא יקרבו ולפי דברי רבי יהושע בן לוי איכא ג' מחלוקות בדבר ת"ק דר"ש סבר אליבא דת"ק כולהו קרבי ולר"ח כולהו לא קרבי ור"ש סבר דר"ע אחר ולד ראשון דלא קרבי ולא פליגי אלא בולד ראשון ובגמ' מפרש טעמייהו:

אי נ) דאשם גמירי לה דלרעייה אזלא שבחטאת מתה פ) באשם רועה (לעולה) [לעולם] ג) בחטאת] ב) והילכתא גמירי לה למיתה וקרא למעוטי להקרבה ג) והא בהא תליא כיון דלמיתה אזלא ממילא לא קרבה אלא הלכתא לחטאת וקרא למעוטי תמורת אשם הא נמי הילכתא גמירי לה דאמרי כל שבחטאת מתה באשם רועה אלא קרא מיבעי ליה ד) דאי עבר ומקריב קאי בעשה: ר"ע אומר אינו צריך כו' הוא קרב ואין תמורתו קריבה: ל"ל קרא והא הילכתא גמירי לה אין ה"ג [א] ה) אלא קרא ל"ל מיבעי ליה לכדרב הונא ו) דאמר רב הונא ז אשם שניתק לרעייה ושחטו סתם כשר ח) לעולה ניתק אין לא ניתק לא מ"ט ט דהוא בהוייתו יהא ולהאי תנא דקא יליף מהני קראי ז) תיפוק לי ב מזכר ונקבה ההוא מיבעי ליה לולד בעלי מומין ולתמורת בעלי מומין ח) ותיפוק לי כולהו מהאי קרא אם לא משמע ליה ולהאי תנא דנפקא ליה ט) מזכר [ב] אם נקבה תשא ובאת מה עביד להו אפילו ממירעייהו ל"א ממורגייהו: מתני' ר"א אומר ולד שלמים לא יקרב שלמים ר"וחכ"א יקרב אמר ר"ש לא נחלקו על ולד ולד שלמים ועל ולד ולד תמורה ה שלא יקרב על מה נחלקו על הולד [ג] ר"א אומר לא יקרב וחכ"א יקרב ט) העיד ר' יהושע ור' פפיים על ולד שלמים שיקרב שלמים אמר ר' פפיים אני מעיד שהיתה לנו פרה של זבחי שלמים ואכלנה בפסח ואכלנו ולדה שלמים בחג: גמ' א"ר אמי א"ר יוחנן מ"ט דר"א אמר קרא [2] ט) ואם זבח שלמים קרבנו יג) (לי"ו) ואם ולא ולד יד) א"ל ר' חייא בר אבא לר' אמי אלא מעתה [3] אם על תודה יקריבנו ה"נ דאם ולא ולד וכי תימא ה"נ [ד] והתניא ולדה ותמורתה וחילופיה מנין ת"ל אם על תודה מ"מ אלא א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן היינו טעמא דר"א גזירה ט) שמא יגדל מהם עדרים עדרים: אר"ש לא נחלקו כו': [ה] איבעיא להו היכי תני לא נחלקו טו) שלא יקרבו אלא יקרבו או דילמא לא נחלקו שיקרבו אלא לא יקרבו אמר רבה מסתברא לא נחלקו שלא יקרבו אלא יקרבו מ"ט ע"כ לא פליג ר"א עליה דרבנן אלא בולד אבל ולד ולד אקראי בעלמא הוא ור' יהושע בן לוי אמר לא נחלקו שיקרבו אלא לא יקרבו מ"ט ע"כ לא פליגי רבנן עליה דר"א אלא בולד אבל ולד ולד מתוך [ו] מעשיה ניכרת מחשבתו דלגדל קא בעי [ז] ליה

תני

ת"ק דר"ש סבר אליבא דת"ק כולהו קרבי ולר"ח כולהו לא קרבי וי"ל דר"ש סבר דכ"ע אחר ולד ראשון דלא קרבי ולא פליגי אלא בולד ראשון ובגמ' מפרש טעמייהו:

ל"ל קרא והא הילכתא גמירי לה. וא"ת נימא כדלעיל קרא מיבעי ליה (ה) דיעבד ומקריב קאי עלה בעשה (ו) וי"ל דהא לא משמע ליה עשה כ"כ כמו רק: ניתק אין לא ניתק לא מאי טעמא דאמר קרא הוא בהוייתו יהא. ה"ג רש"י וקשה דהכא מזיז דבעי' ניתק מקרא ובפסחים פרק אלו (ז) עוברין (דף עג. ושם) (ח) איכא דבעי ניתוק משום גזירה (לפני כפרה אטו אחר כפרה) דהכי אימא אמר רב הונא אמר רב אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר לעולה אלמא לא בעי עקירה אי הכי מאי אירע שניתק אפילו נ"ל ניתק נמי ומשני (ט) גזירה (לפני כפרה אטו לאחר כפרה) וע"ק דהכא אמר דלשם עולה כשר הא אמר בכולי הש"ס דהלכה למשה מסיני כל שבחטאת אינו רועה ולכן נראה (לר"ת) דהלכה למשה מסיני (י) נגמרה באשם קדישין עולה והכא ל"ג ניתק אין לא ניתק לא אלא בקדישין דעריה ושחטו אשם כשר לעולה דאמר קרא הוא בהוייתו יהא דאפילו בהוייתו שהוא עתיד להיות דהיינו עולה ונאותה הויה יהא מעתה ומש"ה אפילו סתם כשר לעולה אלא בעי עקירה ומיהו איצטריך ההלכה למשה מסיני דאי לאו הכי לא הוה יתעין מה הויה אית בה ונלמוד דאמר (בספחים) נאלו בבריס (דף עג.) ושחטו לשם עולה כשר פירוש משמע אבל פתמא לא יהא כשר דבעי עקירה מ"מ דאמר קרא הוא בהוייתו יהא דאפילו בהוייתו שהיה עתה יהא דיעקרנו לעולה ומיהו איצטריך ההלכה למשה מסיני דאי לאו הכי לא ה"א שיהא כשר לעולה אפילו ע"י עקירה:

אפילו במרעייהו. פרש"י אפילו הן במרעה באפר והגיע זמן הרגל לא יאמר אינו טורח אחריהם לבקשם בתגם ולהוליכם אבל אמתין לי עד פעם אחרת לאחרים לשנות אפילו ממורגייהו לומר אפילו הן דשין את התבואה במוריגים עכ"ל מא) ולא הגיהו שהרי מב) אמור היה בעבודה וכ"י מפרש מג) מדאמרגייהו אפילו הן דלות בשר דסד"א כיון שהם תשושי כח אינו צריך להעלותם הואיל ואינו מב) מתיגת הקדש כגון ולדות ותמורות כי שמטו הבקר (שמואל ב ו) מתרגמינן אדי איתמרינו תורתא מד) וכ"כ יאמר כי איאור פירש ממרעייהו אפילו ממנקום שמוחר לבעותה ונגדלה דהיינו במו"ל דאין מגדלין בהמה מו) בא"י מז) חו היא הדרשה לאיתא בספרי רק קדשיך אשר יהיו לך מכאן שמביאין קדשים ממו"ל יכול אף בכור ומעשר כן ת"ל רק ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אמר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני את אלו שאין להן פרנסה במקומן כלומר אינן נאכלין במומן במו"ל ומוציא אני את אלו שיש להן פרנסה במקומן כלומר שנאכלין במומן במו"ל: רבי אליעזר אומר ולד שלמים לא יקרב. מח) ומדרבנן הוא כדמפרש בגמ' שמא יגדל ממנו עדרים עדרים:

וחכמים אומרים יקרב. [ט] מט) נ"ע חכמים היינו מ"ק ג:

וחילופיה. היינו אבדה והפרש אחרת תחתיה ונמצאת הרשאונה והרי עומדות: נח) **אמר** ר"א לא נחלקו על ולד [ולד] שלמים ועל ולד [ולד] תמורה שלא יקרב. כהא פליגי אמוראי בגמ' רבה אמר משמתברא שלא נחלקו שלא יקרבו אלא יקרבו וריבי יהושע בן לוי אמר לא נחלקו שיקרבו אלא לא יקרבו ולפי דברי רבי יהושע בן לוי איכא ג' מחלוקות בדבר ת"ק דר"ש סבר אליבא דת"ק כולהו קרבי ולר"ח כולהו לא קרבי וי"ל דר"ש סבר דכ"ע אחר ולד ראשון דלא קרבי ולא פליגי אלא בולד ראשון ובגמ' מפרש טעמייהו:

ניתק (ש"מ) ז) תיפוק ליה כל"ל (יעב"ץ) ח) ותיפוק ליה כל"ל (יעב"ץ) ט) ליה מאם זכר אם (ש"מ) י) ועכ. ס"מ ולד תמורה וכן גרים הרגמ"ה וכ"ש ז"ל (ש"מ) יא) שלא יקרבו על (ש"מ) יב) ל"ל אם וכן בכל הדוה (הגר"א) יג) ממתן (ש"מ) יד) בכסף ר"ל אם לא אם כן בכל הדוה (הגר"א) טו) ולד ולד אלא אמ' ר' חייא בר אבא וכו' ס"ל (ש"מ) טז) ספר יש לקף ג"ל מ"ל ר' אבא בר ממל אלא מעתה אם כל עדת ישראל ה"ל דאם ולא ולד אלא אמ' ר' חייא בר אבא וכו' ס"ל (ש"מ) יח) נמלקן. ס"מ כאן ג"ל אינעיא לה היכי קתני לא נחלקו אמאם שיקרב אלא לא יקרב דבגן מודו לא יקרב, אי דילמא הכי קתני לא נחלקו ר' אליעזר בולד ולא שלא יקרב אלא יקרב דכי גזר בולד ולד יקרב דאשכחתן לחון דרי, אמר רבא מתמהנא לא נחלקו ר' אליעזר בולד ולא שלא יקרב אלא יקרב דכי גזר בולד ולא גזר, ור' יהושע בן לוי אמר לא נחלקו רבנן עליה דרבי אליעזר שיקרב אלא אף רבנן מודו ליה דלא יקרב. חו גירסת הרגמ"ה וכ"ש ז"ל אלא בולד ראשון ר' אליעזר קודם חכמים (ש"מ) יט) בעי לה. אמת ר' נמקן (ש"מ) כ) בתמתת ובין באשם דמשמע (ש"מ) יח) (צ"ק) כא) כאשם רועה וכשיסתאב יפלו דמיו לנדבת ציבור דהיינו עולה ותמורת בעלי מומין דמתה (ש"מ) כב) כאן הס"מ ואח"כ מ"ד אשם שניתק לרעיה שמבקרבו בעליו בתמתת אינו אלא אם אינו מתמתת אינו אלא אם מקרבו בעליו לרעות וקדש ושחטו סתם וכו' (צ"ק) כג) אם הסלים דיינו לראות וקדם (ש"מ) כד) סתמיה לעולה קאי, ומיבעי לשם נמתק (ש"מ) כה) מיבעי הייט נמתק (ש"מ) כו) דשם התבואה הכשמה שאתה רוצה לקדיש ג"א שאת רוצה ודרכך מוכן (ש"מ) כז) לך לאלתר והיינו תשא ובאת הס"ל (ש"מ) כח) נהלי אם כמו אם מיבעי בלירי ל"ש ונמתק (ש"מ) כט) ובמותה. ס"מ הילכך לה שנא מודה ולא שנא שאר שלמים גזר ר' אליעזר ומודרבנן ואפ"ג דמלוויינהן קריבו, וכסי קאמר לא נחלקו הס"ל (ש"מ) ל) לא גזרו בל"ל (יעב"ץ) לא) אלא ולפי דברי הרגמ"ה ר"א בהא דאשתכחה לאינשי תרי דרי דהיינו ולד ולד ואין אדם נזכר שנשלמים באו ואין לגזור כו' עדיים הס"ל ואח"כ מ"ד אז אי סוף מילתא היא דא"ק כו' לרבנן הס"ל ואח"כ מ"ד אלקאי בעלמא כו'. ס"ק, ועיין דס"ק, לב) יקרבו ואפילו רבנן מודו לר' אליעזר בהא דאישתכחן. לחון דרי אי לא וולד ולד אישתכחן לחון דרי. גליון דאשתכחן שיאתכח לגזרות ואסמא שהוא קדש ראשון ולא מזיגו שמא יגדל (ש"מ) לב) ולוות ויגדל מחן (ש"מ) לג) כך הס"ל ומה"ל דלגדל קא בעי לה הילכך אין קרבה גזירה שמא ישהנה לגדל ממנה עדרים ואתי בה לידי גזיה ועבודה הס"ל (ש"מ) לד) כיון דאי עבר ומקריב (ש"מ) לה) ר"ל דהוא כל"ל (ח"ה) לו) אלו דברים (ש"מ) לח) ל"ל איתא דנעי נמקון משום גזירה אטו לפני כפרה (ח"ה) לט) (ש"מ) ל) ומשני גזירה לאחר כפרה כו'. (ח"ה) מ) מנוני נישנית באשם מא) עכ"ל. ס"מ וקשה לכ"ל שהן בשביל שהן רועות ומשני גזירה לאחר כפרה כו'. (ח"ה) מב) ג' כ"ס קוף מג) מיתמרגיני מורתא אפ"ה צריך דתשא ובאת כתיב כו"ל. מו) ל"ל דקה מד) נא' כ"ס קוף מה) פרש"י ומדרבנן (ש"מ) מו) עי' ס"ק) נ) כאן שיך תוד"ה אמר (ר"מ) [ר"ש] וכו' עד מפרש טעמייהו (צ"ק) נא) (ש"מ) נב) ל"ל אם כל עולה כאשם לו תשת בשביל כך לא יעבוד בכל אלמתר וכ"ש מפרש (ש"מ) מג) מפרש מתרגמיינו אפילו (ש"מ) מד) שהרי אסורין הן בעבודה (ש"מ) מה) (ש"מ) מו) בא"ר מז) חו (ש"מ) מח) פרש"י ומדרבנן (ש"מ) מט) עי' ס"ק) נ) כאן שיך תוד"ה אמר (ר"מ) [ר"ש] וכו' עד מפרש טעמייהו (צ"ק) נא) (ש"מ)

שיטה מקובצת

והא הילכתא גמירי לה. ובלא קרא הוה ידעינן לה דבאשם רועה, ולפר"ח נפרש הכי הילכתא גמירי לה דבאשם עולה ולא מצית לאוקמי מינוטא דרק שאינה קריבה כלל דודאי קריבה, ומיהו סוגיא דשמעתין משמע שאינה קריבה כלל ולא איצטריך רק וגם מסקנא דמסיק דאי עבר כו', לכך נראה דה"ק אי לאשם דלמעט שלא הקריב אשם כשאר הולדות שקריבות באותו קרבן שהן באים מכחו דלא קריבה כלל פשיטא לא מצית לאוקמי דהלכה הא שקרב עולה היא דא"כ פשיטא נמי דלא קרבה אשם הואיל והלכה היא שתקרב עולה היא ומזה מסיק דאי עבר כו' פי' אם הקריבה אשם. תוס' אחרות: **רועה וכשיסתאב יפלו דמיו לנדבת צבור.** דהיינו עולה ותמורת חטאת מתה הס"ד: **תוס' ד"ה אמר ר"ש וכו'.** לרבא דאמ' לא נחלקו שלא יקרבו אלא יקרבו א"כ ר"ש מה בא להשמיענו, וצ"ל דה"ק דבר זה מחלוקת ר' אליעזר וחכמים. גליון מה"ר יוסף ז"ל אחיו של הר' פרץ ז"ל: **שם וגמ' מפרש טעמייהו.** עי' בהשמטות בסוף המסכת:

תורה אור השלם

1. אִשֶּׁה הוּא אִשֶּׁה אֲשֶׁר לַיְיָ׃
ויקרא ה יט

2. וְאִם זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ אִם מִן הַבָּקָר הוּא מַקְרִיב אִם זָכָר אִם נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ לִפְנֵי יְיָ׃
ויקרא ג א

3. אם עֹלָה תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחָים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן׃
ויקרא ז יב

מוסף רש"י

באשם רועה. עד שיומם וימכר ויפלו דמיו לקרן המזבח, עולה לשם יעורה לבהמים, זה מדרש דרש יהודע סכהן בתקלים ובתמורה (לקמן כב: ב"ק קי:). **אשם שניתק לרעייה.** שניתק מדין הקריבה ומפריהו לרועה עד שיסתאב, דקר"ל כל שבחטאת מתה באשם רועה (זבחים קסו:) כגון תמורת אשם ואשם שנמנו בעליו או נתכפרו באחר ונמלך בכ"ד ואמרו ירעה אשם (שם קיב. וכריתו שם ה:) ומעתה ואשם אינן נאין נדבה ומשנכפרו באחר אין מקנה לזה, וגבי מעתה הילכתא גמירי לה דמתה ואשם גמירי הלכתא כל שבחטאת מתה באשם רועה, ואם ניתקו מעליו והשליכו לאפר לרעות בשדות שיסתאב ויפול בו מום שיוכל לפדותו ולהוציאו לחולין, וכל הרועים דמיהם נופלים לנדבה ומה היא נדבה שאם שופרות היו במקדש ומכות עליהן נדבה ואם היו נוקבן כל מותר דמי מעתה ואשם ומביאין משם קרן המזבח עולות, כשר לשם יעורות לבהמים, שזהו מדרשו של יהודע סכהן, וזה לא המתין עד שיומם ומשניתק לרעייה שחטו סתם (פסחים שם) שהקדיש ושחטו לשם עולה (מיר כה.). **כשר.** לעולת קרן המזבח, ואחל ופוף דמיו לכך היו עומדים (פסחים שם) ואחל ופוסף דמיו לקרן המזבח שהוא עולה (זבחים ה:) ואין שם אשם עליו, לנדבה לשופרות עולה (מנחות ד.). ניתק אין. דמיעקר שם אשם מניה משנמכר לרועה וקם שמתיה לעולה, לא ניתק לא. דוהא שמתיה לעולה (זבחים ה:) לא ניתק אלא שמתיה לעולה דמיעקר שם אשם לא מתכפר לעולה ועדיין שם אשם עליו ואינו עקיר לגמרי אשם עולה, דכל כמה דלא עקר מיניה שם אשם לא מתכפר (מנחות ד.). **הוא.** אשם שהוא (זבחים ה:) **בהוייתו יהא.** ואשם פסול הוא (מנחות שם). **ולד שלמים.** שספרש בהמה מעורבת או עיברה לאחר הקדישה (ר"ה ב).

שינויי נוסחאות

(א) ס' בכל הספרים יעדים איתא לולד דתמורת אשם כו' (ש"מ) (ב) באשם רועה ולכתא בולד חטאת ולכתא (ש"מ) (ג) לעולה בולד חטאת ולכתא (ש"מ) (ד) לולד עבר ומקריב קאי עליה בעשה: עיין בהשמטות בסוף המס' (ש"מ) (ה) ה"ג דקרא מיבעי ליה (ש"מ) (ו) כשר לעולה (ש"מ) (ז) מיתמרגיני מורתא אפ"ה צריך דתשא ובאת כתיב כו"ל. מו) ל"ל דקה מח) נא' כ"ס קוף מט) מיתמרגיני מורתא אפ"ה צריך דתשא ובאת כתיב כו"ל. מו) ל"ל דקה נ) כאן שיך תוד"ה אמר (ר"מ) [ר"ש] וכו' עד מפרש טעמייהו (צ"ק) נא) (ש"מ) נב) ל"ל אם כל עולה כאשם לו תשת בשביל כך לא יעבוד בכל אלמתר וכ"ש מפרש (ש"מ) מג) מפרש מתרגמיינו אפילו (ש"מ) מד) שהרי אסורין הן בעבודה (ש"מ) מה) (ש"מ) מו) בא"ר מז) חו (ש"מ) מח) פרש"י ומדרבנן (ש"מ) מט) עי' ס"ק) נ) כאן שיך תוד"ה אמר (ר"מ) [ר"ש] וכו' עד מפרש טעמייהו (צ"ק) נא) (ש"מ)

MOZNAIM PUBLISHING